

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра управління та освітніх технологій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

**Декан гуманітарно-педагогічного
факультету**

_____ В. Д. Шинкарук
« _____ » _____ 2020 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

управління та освітніх технологій

Протокол № 10 від «04» травня 2020 р.

Завідувач кафедри _____ С. О. Кубіцький

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»**

Галузь знань
спеціальність
спеціалізація
факультет

01 «Освіта»
011 «Науки про освіту»
«Педагогіка вищої школи»
гуманітарно-педагогічний

Розробник:

Білан Людмила Леонідівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління та освітніх технологій

1. Опис навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітньо-кваліфікаційний рівень	магістр	
Напрямок підготовки	01 «Освіта»	
Спеціальність	011 «Науки про освіту»	
Спеціалізація	«Педагогіка вищої школи»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	Вибіркова
Загальна кількість годин	90	60
Кількість кредитів ECTS	3	2
Кількість змістових модулів	2	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	-
Форма контролю	Залік	Залік
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	<i>15 год</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>15 год.</i>	<i>15 год</i>
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	<i>60 год.</i>	<i>30 год</i>
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>2 год.</i>	-

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є підготовка студентів до оволодіння майбутньою професією, формування теоретико-методологічної та методичної готовності до здійснення педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі.

Завданням вивчення дисципліни є формування орієнтовного професійного світогляду майбутнього педагога вищої школи та цілісного уявлення про її сутність та роль в сучасному суспільстві.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» студент повинен

• **знати:**

- загальні закономірності розвитку особистості, специфіку формування відносин у студентському колективі;

- теоретичні основи управління та структуру системи вищої освіти України;

- форми і методи організації навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі;

- особливості організації та здійснення професійної педагогічної діяльності;

- функції педагога вищої школи та основи його професійної етики;

- шляхи формування педагогічних умінь та навичок, засоби їх діагностики та корекції;

• **вміти:**

- діагностувати власні здібності до педагогічної діяльності;

- організовувати професійну діяльність;

- раціонально організовувати навчально-виховний процес у вищому навчальному закладі;

- володіти навичками опрацювання змісту лекцій, вибору оптимальних шляхів підготовки до практичних і семінарських занять, оформлення навчально-методичного комплексу дисципліни, складання індивідуального плану викладача та іншої документації;

- діяти відповідно до кодексу етики педагога вищої школи.

Набуття компетентностей:

загальні компетентності (ЗК):

Здатність до набуття спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи (ЗК1)

Здатність до критичного осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей (ЗК2)

Інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог (ЗК3)

Здатність до провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності (ЗК4)

Здатність до зрозумілого і недвозначного донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються (ЗК5)

Здатність до управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах (ЗК7)

Здатність до прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування (ЗК8)

Здатність до відповідальності за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди (ЗК9)

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

Педагогічні:

аналіз можливостей, потреб здобувачів усіх рівнів за національною рамкою кваліфікацій (ПК1)

взаємодія з соціальними партнерами, в тому числі з іноземними, щодо створення системи забезпечення якості освіти (ПК2)

професійна самоосвіта, особистісне зростання, проектування подальших освітніх траєкторій (ПК3)

Науково-дослідницькі

аналіз, систематизація та узагальнення результатів наукових досліджень у сфері освіти (ПК4)

оцінка результатів наукових досліджень у сфері освіти з використанням сучасних методів науки, інформаційних та інноваційних технологій (ПК5)

визначення стану та потенціалу системи освіти навчального закладу (ПК6)

визначення шляхів розвитку якості управління системи освіти (ПК7)

Управлінські

реалізація управлінського процесу з використанням інноваційних технологій менеджменту (ПК8)

Проектні

проектування змісту освіти і змісту навчання за рівнями національної рамки кваліфікацій (ПК9)

проектування освітніх програм та індивідуальних освітніх траєкторій (ПК10)

проектування освітнього середовища, що забезпечує якість освітнього процесу (ПК11)

Методичні

створення методичного забезпечення навчального-виховного процесу за кваліфікаційними рівнями (ПК12)

створення інформаційного забезпечення освіти за кваліфікаційними рівнями НРК (ПК13)

аналіз освітніх потреб і можливостей освітян (ПК14)

методичний супровід діяльності освітян (ПК15)

Просвітницькі

створення просвітницьких програм популяризації освіти, науки та культури (ПК16)
формування культурного середовища щодо задоволення потреб населення (ПК17)

ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика професійної діяльності педагога вищої школи												
Тема 1. Історія становлення та розвитку професії педагога вищої школи	21	3	3	-	-	15	14	3	3	-	-	8
Тема 2. Сучасний стан та перспективи розвитку професійної діяльності педагога вищої школи	23	4	4	-	-	15	15	4	4	-	-	7
Разом за змістовим модулем 1	44	7	7	-	-	30	28	7	7	-	-	15
Змістовий модуль 2. Професійна компетентність та етапи професійного становлення педагога вищої школи												
Тема 3. Сутність та специфіка професійної компетентності педагога вищої школи	23	4	4	-	-	15	15	4	4	-	-	7
Тема 4. Етапи професійного становлення та розвитку педагога вищої школи	23	4	4	-	-	15	16	4	4	-	-	8
Разом за змістовим модулем 2	46	8	8	-	-	30	32	8	8	-	-	15
Всього годин												
Модуль 2												
ІНДЗ												
Всього годин	90	15	15			60	60	15	15			30

2. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Становлення професії педагога вищої школи за кордоном	3
2.	Нормативно-правова база діяльності педагога вищої школи	4
3.	Педагог вищого навчального закладу як організатор навчально-виховного процесу	4
4.	Основи професійної діяльності педагога вищої школи	4
5.	Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу	4
	Разом	15

3. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ, КОМПЛЕКТИ ТЕСТІВ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТАМИ

1. Виділити та охарактеризувати основні періоди розвитку вищої освіти в Україні та становлення професійної педагогічної діяльності.
2. Розкрити особливості становлення та розвитку професії педагога вищої школи у країнах Європи та Азії.
3. Зробити порівняльний аналіз розвитку професії педагога вищої школи в Україні та за кордоном.
4. Схематично відобразити структуру системи підготовки педагогічних та науково-педагогічних працівників для аграрних навчальних закладів.
5. Підготувати виступ на тему «Сучасна система вищої аграрної освіти України».
6. Підготувати доповідь на тему «Вища аграрна освіта сучасної України».
7. Підготувати тези доповіді на міжнародній студентській науковій конференції за обраною тематикою.
8. Написати статтю на тему: «Реформування вищої аграрної освіти України».
9. Розкрити особливості модернізації вищої освіти України та перспективи розвитку професійної діяльності педагога вищої школи.
10. Назвати основні вимоги до педагога вищої школи та його функції у світлі сучасних реформ та перетворень у системі освіти.
11. Розкрити права та обов'язки педагога вищого навчального закладу у світлі документів, які регламентують нормативно-правову базу діяльності вищого навчального закладу.
12. Проаналізувати «Національну доктрину розвитку освіти України у ХХІ столітті».
13. Назвати державні органи управління вищими навчальними закладами та проаналізувати їх функції.
14. Розкрити особливості внутрішнього контролю та управління вищим навчальним закладом.
15. Назвати основні функціональні обов'язки науково-педагогічних працівників вищого навчального закладу.
16. Підготувати виступ на тему «Принципи реформування системи освіти» (країни за вибором).
17. Охарактеризувати основні напрями діяльності педагога вищого навчального закладу.
18. Підготувати реферат на тему «Світова вища освіта: порівняння, визначення закордонних кваліфікацій дипломів».
19. Розкрити сутність та специфіку професійної діяльності педагога вищої школи, їх обумовленість особливостями навчально-виховного процесу у вищому закладі освіти.
20. Розкрити поняття та структурні компоненти професійної компетентності педагога вищої школи.
21. Охарактеризувати основні методи та форми організації навчання у

вищому закладі освіти.

22. Розкрити сутність та зміст теоретичної та практичної підготовки викладача вищого навчального закладу.

23. Назвати основні професійні якості педагога вищої школи.

24. Розкрити сутність поняття «педагогічна техніка».

25. Охарактеризувати студентство як соціальну групу, розкрити її специфіку.

26. Написати психолого-педагогічну характеристику студента.

27. Розкрити методику проведення педагогічних досліджень.

28. Розкрити психолого-педагогічні особливості роботи педагога вищої школи, функції та стилі педагогічного керівництва.

29. Розкрити роль та функції куратора академічної групи.

30. Визначити шляхи удосконалення методичної підготовки педагогічних та науково-педагогічних працівників в аграрних вищих навчальних закладах.

31. Виділити та охарактеризувати основні етапи процесу професійного розвитку та становлення фахівця – педагога вищої школи.

32. Визначити шляхи формування загальної і педагогічної культури викладача вищого навчального закладу.

33. Проаналізувати взаємозв'язок понять «професійна етика» та «педагогічний такт» викладача вищого навчального закладу.

34. Розкрити зміст педагогічної майстерності сучасного педагога вищої школи та визначити шляхи її реалізації.

35. Розробити робочу програму навчальної дисципліни за вибором.

36. Дослідити стан науково-методичного забезпечення навчального процесу в аграрних вищих навчальних закладах.

37. Визначити шляхи удосконалення методичної підготовки педагогічних та науково-педагогічних працівників в аграрних вищих навчальних закладах.

38. Організувати педагогічного дослідження за допомогою «Тесту на об'єктивність».

39. Підготувати есе на тему «Професійна етика науково-педагогічного працівника аграрного вищого навчального закладу».

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Із зазначених освітньо-кваліфікаційних рівнів оберіть той, що особа не може набути у ВНЗ:
1) кваліфікований робітник;
2) молодший спеціаліст;
3) бакалавр;
4) спеціаліст;
5) магістр.

Завдання 2. Встановіть відповідність:	
а) наукові ступені б) вчені звання	1) кандидат наук;
	2) старший науковий співробітник
	3) доцент
	4) доктор наук
	5) професор

Завдання 3. Які зі встановлених в Україні освітніх рівнів можуть здобувати студенти у ВНЗ?
1) початкова загальна освіта;
2) базова вища освіта;
3) повна вища освіта;
4) професійно-технічна освіта;
5) неповна вища освіта;
6) базова загальна середня освіта;
7) повна загальна середня освіта.

Завдання 4. Назвіть багатопрофільний ВНЗ IV рівня акредитації, який провадить освітню діяльність, пов'язану із здобуттям певної вищої освіти та кваліфікації широкого спектра природничих, гуманітарних, технічних, економічних та інших напрямів науки, техніки, культури і мистецтв, проводить фундаментальні та прикладні наукові дослідження, є провідним науково-методичним центром, має розвинуту інфраструктуру навчальних, наукових і науково-виробничих підрозділів, відповідний рівень кадрового і матеріально-технічного забезпечення, сприяє поширенню наукових знань та здійснює культурно-просвітницьку діяльність:
1) технікум;
2) коледж;
3) інститут;
4) академія;
5) університет.

Завдання 5. Вкажіть базовий структурний підрозділ ВНЗ, що проводить
--

навчально-виховну і методичну діяльність з однієї або кількох споріднених спеціальностей, спеціалізацій чи навчальних дисциплін і здійснює наукову, науково-дослідну та науково-технічну діяльність за певним напрямом:
1) факультет;
2) відділення;
3) кафедра;
4) філія;
5) предметна комісія.

Завдання 6. Встановіть відповідність:	
1) базова вища освіта;	а) освітній рівень вищої освіти особи, який характеризує сформованість її інтелектуальних якостей, що визначають розвиток особи як особистості і є достатнім для здобуття нею кваліфікацій за ОКР молодшого спеціаліста.
2) повна вища освіта;	б) освітній рівень вищої освіти особи, який характеризує сформованість її інтелектуальних якостей, що визначають розвиток особи як особистості і є достатнім для здобуття нею кваліфікацій за ОКР бакалавра.
3) неповна вища освіта	в) освітній рівень вищої освіти особи, який характеризує сформованість її інтелектуальних якостей, що визначають розвиток особи як особистості і є достатнім для здобуття нею кваліфікацій за ОКР спеціаліста або магістра.

Завдання 7. Назвіть документ, що визначає інформаційний обсяг, рівень сформованості вмінь та знань, перелік рекомендованих підручників, інших методичних та дидактичних матеріалів, критерії та засоби діагностики успішності навчання студентів з конкретної дисципліни?
1) наскрізна програма;
2) типова програма;
3) робоча програма;
4) навчальна програма;
5) навчальний план.

Завдання 8. Назвіть орган виконавчої влади України, що здійснює атестацію науково-педагогічних працівників?
1) Верховна Рада;
2) Кабінет Міністрів;
3) Міністерство освіти і науки;
4) Акредитацийна комісія;
5) Вища атестаційна комісія.

Завдання 9. Встановіть відповідність:	
Назва	Визначення
складової системи післядипломної освіти	
1) перепідготовка;	а) набуття особою здатностей виконувати окремі завдання та обов'язки, які мають особливості, в межах спеціальності;
2) стажування;	б) набуття особою здатностей виконувати додаткові завдання та обов'язки в межах спеціальності;
3) спеціалізація;	в) набуття особою досвіду виконання завдань та обов'язків певної спеціальності;
4) підвищення кваліфікації	г) отримання іншої спеціальності на основі здобутого раніше освітньо-кваліфікаційного рівня та практичного досвіду;

Завдання 10. Що із названих положень не можна включити до переліку основних видів наукової роботи НПП у ВНЗ?
1) виконання планових наукових досліджень;
2) рецензування дисертацій, наукових статей тощо;
3) керівництво науковою роботою студентів;
4) розробка навчальних планів та програм;
5) заявка на видачу охоронних документів.

Завдання 11. Яку із наведених форм проведення навчальних занять у ВНЗ доцільніше обрати для викладення теоретичного матеріалу?
1) лабораторне заняття;
2) практичне заняття;
3) лекційне заняття;
4) семінарське заняття;
5) індивідуальне заняття.

Завдання 12. Вкажіть максимальну кількість разів повторного складання екзамену з кожної дисципліни?
1) ні одного разу;
2) 1 раз;
3) двічі;
4) тричі;
5) декілька разів.

Завдання 13. Встановіть відповідність?	
Поняття	Визначення
1) метод навчання	а) допоміжний матеріальний засіб зі специфічними дидактичними функціями;

2) прийом навчання	б) спосіб упорядкованої взаємопов'язаної діяльності викладачів та студентів, спрямованої на вирішення завдань освіти, виховання і розвитку в процесі навчання;
3) засіб навчання	в) деталь та часткове поняття щодо загального поняття «метод».
4) форма навчання	г) зовнішнє вираження узгодженої діяльності у встановленому порядку і певному режимі.

Завдання 14. Дайте правильне визначення кожному з наведених понять:	
1) компетенції;	а) логічно завершена частина теоретичного й практичного навчального матеріалу з дисципліни;
2) кредит;	б) вираження результатів навчання студентів;
3) модуль;	в) група навчальних дисциплін;
	г) залікова одиниця трудомісткості навчальної роботи

Завдання 15. Який із названих є основним організаційним і навчально-науковим структурним підрозділом ВНЗ III-IV рівня акредитації, що об'єднує відповідні кафедри і лабораторії?	
1) факультет;	
2) відділення;	
3) предметна комісія;	
4) філія;	
5) навчально-науково-виробничий центр;	
6) навчально-науковий центр;	
7) навчально-дослідний центр	

Завдання 16. Встановіть відповідність:	
Модуль	Група навчальних дисциплін, що
1) основний;	а) спрямовані на самоорганізацію та самонавчання;
2) підтримуючий;	б) розширюють та поглиблюють компетенцію у вибраній галузі;
3) організаційний;	в) забезпечують перенесення знань на практику;
4) спеціалізований;	г) становлять ядро відповідної спеціальності;
5) переносний.	д) розвивають методологічні компетенції.

Завдання 17. Які групи методів навчання виділяють за джерелами передачі й характером сприйняття інформації?	
1) словесні;	
2) репродуктивні;	
3) наочні	
4) дослідницькі;	
5) практичні.	

Завдання 18. В яких одиницях визначається загальне навчальне навантаження студентів:
1) рейтингах;
2) модулях;
3) балах;
4) кредитах;
5) годинах.

Завдання 19. Із названих органів вищого навчального закладу оберіть ті, що належать до робочих органів ВНЗ III-IV рівня акредитації:
1) ректорат;
2) педагогічна рада;
3) деканат;
4) приймальна комісія;
5) загальні збори.

Завдання 20. Скільки кредитів ECTS становить максимальне навчальне навантаження студента на 1 рік:
1) 20;
2) 30;
3) 40;
4) 50;
5) 60.

Завдання 21. Яке із наведених нижче заняття не належить до основних видів навчальної роботи у ВНЗ?
1) лекційне;
2) лабораторне;
3) практичне;
4) семінарське;
5) індивідуальне;
6) урок;
7) консультація.

Завдання 22. Вкажіть форму навчання, що передбачає самостійне вивчення навчальних дисциплін, складання у ВНЗ заліків, екзаменів та проходження інших форм підсумкового контролю, передбачених навчальним планом:
1) очна;
2) вечірня;
3) заочна;
4) екстернатна;
5) дистанційна.

Завдання 23. Скільки хвилин складає академічна година як основна облікова одиниця навчального часу студента?
1) 120 хв.;
2) 90 хв.;
3) 80 хв.;
4) 60 хв.;
5) 45 хв.

Завдання 24. Яку із названих посад не можуть обіймати НПП у ВНЗ?
1) асистент;
2) старший викладач;
3) директор бібліотеки;
4) доцент;
5) професор;
6) завідуючий кафедрою;
7) декан;
8) директор;
9) проректор;
10) ректор.

Завдання 25. Хто із названих осіб не є учасником навчально-виховного процесу у ВНЗ III-IV рівнів акредитації?
1) асистент-стажист;
2) аспірант;
3) докторант;
4) екстерн;
5) здобувач;
6) інтерн;
7) клінічний ординатор;
8) курсант;
9) студент;
10) учень;

Завдання 26. Вкажіть назву документа, що визначає графік навчального процесу, перелік, послідовність та час вивчення навчальних дисциплін, форми навчальних занять та терміни їх проведення, а також форми проведення підсумкового контролю:
1) наскрізна програма;
2) типова програма;
3) робоча програма;
4) навчальна програма;
5) навчальний план.

Завдання 27. Скільки годин становить мінімальне педагогічне навантаження НПП, що працює за сумісництвом, яке забезпечує зарахування цього терміну роботи до науково-педагогічного стажу?
1) 180 год.;
2) 195 год.;
3) 200 год.;
4) 220 год.;
5) 225 год.

Завдання 28. Вкажіть максимальний термін дії сертифікату про акредитацію напряму, спеціальності або ВНЗ в Україні:
1) 1 рік;
2) 3 роки;
3) 4 роки;
4) 5 років ;
5) 10 років.

Завдання 29. Вкажіть граничний вік одержувача цільового пільгового державного кредиту на здобуття вищої освіти в Україні:
1) 16 років;
2) 17 років;
3) 18 років;
4) 28 років ;
5) 35 років.

Завдання 30. Назвіть орган виконавчої влади України, що здійснює навчально-методичне керівництво, контроль за дотриманням стандартів вищої освіти та державне інспектування університетів:
1) Верховна Рада;
2) Кабінет Міністрів;
3) Міністерство освіти і науки;
4) Акредитаційна комісія;
5) Вища атестаційна комісія.

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I група методів

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

- словесні методи - розповідь-пояснення, бесіда, лекція;
- наочні методи - ілюстрація, демонстрація;
- практичні методи: досліди, вправи, навчальна праця, практичні роботи;
- індуктивні методи;
- дедуктивний метод;

- репродуктивні методи;
- творчі, проблемно-пошукові методи.

II група методів

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

III група методів

Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

IV група методів

Бінарні, інтегровані (універсальні) методи.

5. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Усне опитування, тестовий контроль успішності студентів, залік

10. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання студента відбувається згідно положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 20.02.2015 р. протокол № 6 з табл. 1.

Оцінка національна	Оцінка ЄКТС	Визначення оцінки ЄКТС	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82 – 89
	C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74 – 81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64 – 73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60 – 63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35 – 59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01 – 34

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Білан Л.Л. Вступ до спеціальності: Навчально-методичний посібник. – Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2012. – 168 с.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України: історія, теорія: Підручник для студентів, аспірантів. К.: Либідь, 1998. 560 с.
2. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих навчальних закладах освіти. К.: ВВП «Компас», 1997. 64 с.
3. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 316 с.
4. Вступ до спеціальності: Навчально-методичний посібник для студентів педагогічних закладів освіти / За ред. Н.І. Яковець. Ніжин: Вид-во НДПУ, 2003. 89 с.
5. Галузинський В.М., Євтух М.Б. Основи педагогіки і психології вищої школи в Україні: Навчальний посібник К.: Вища школа, 1995. 168 с.
6. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. К.: Либідь, 1997. 376 с.
7. Гура О.І. Педагогіка вищої школи: Вступ до спеціальності: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2015. 224 с.
8. Законодавство України про освіту. Збірник законів. К.: парламентське видавництво, 2017. 159 с.
9. Збірник основних нормативних актів про вищу освіту, наукову діяльність, підготовку та атестацію наукових кадрів / За ред. проф. М.І. Панова. Харків: Гриф, 2014. 336 с.
10. Мазоха Д.С. На шляху до педагогічної професії (Вступ до спеціальності): Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2015. 168 с.
11. Мазоха Д.С., Опанасенко Н.І. Педагогіка: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 232 с.
12. Педагогічна майстерність: Підручник / За ред. І.А. Зязюна. К.: Вища школа, 2007. 349 с.
13. Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової та організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів / Вища школа. № 1. 2003. С. 114-122.
14. Солодухова О.Г. Становлення особистості вчителя у процесі професійної адаптації. Донецьк: Либідь, 2006. 352 с.